

'Esir düşmekte değil teslim olmamakta bütün mesele...'

- Bu özel kitabın hikâyesinden başlayalım... Nasıl bulundu, nasıl basılmaya karar verildi, nasıl yola çıkıldı ve bu yolda nasıl hareket edildi?

Handan Durgut: Memet Fuat'ın Altunizade'deki evinin kitaplığında, Piraye'nin koruduğu/sakladığı evrakın arasındaydı bu 6 defter. 2002 yılının Aralık ayında kaybettik Memet Fuat'ı. **Kitaplığım** düzenlerken, daha doğrusu kaydederken bu evrakın gün yüzüne çıkarılması için ne yapmalı, nasıl bir yol izlenmeli diye düşündük. Tıpkı basıma elverişli *Çankır'dan Piraye'ye Mektuplar*'la başladık; açlık grevi ve Piraye'ye 26 mektubunun yer aldığı yayımların ardından sıra bu 6 deftere geldi. Tıpkı basımları yapılmasına yapıldı da... Eski Türkçe notların ya da okunaksız, bağlantısız notların anlaşılır kılınması nasıl sağlanacaktı? Ofset Yapımevi üzerinde rahat çalışabilmemiz için tüm defterleri taradı; transliterasyonlar, çözümlenmeler, araştırma ve ilintilendirmeler böylece başladı. Sayfalarındaki notlarda satır satır ne yazdığı, Latin, Arap ya da Kiril alfabesiyle yazılı olanların transliterasyonları, açıklama notları derken anlatacak o kadar çok şey çıktı ki, bir zeyl/ek yapmak gerekti.

- Nâzım Hikmet özel bir isim. Haliyle bu özel ismin kaleminden çıkanlar da özel oluyor. Fakat not defterleri başka... Şairin yaşamına dokunmakla eşdeğer. Ne hissettirdi size bu?

Handan Durgut: Mahremine girmek gibi... Sanki sır verir gibi, kulağınıza fısıldar gibi... Biraz da bulmaca çözer gibi... Kıymetli bir şey bu, farkındasınız, biliyorsunuz, hak ettiği özeni vermek, ifrata kaçmamak için titizleniyorsunuz. Burnunuzun direği sızlayıp duruyor. Bu

Sayfa Sayısı:
1064
Baskı Yılı:
2018
Yayınevi:
Yapı Kredi Yayınları

nasil bir inanç, nasıl bitmez, tükenmez bir ümit? Bu nasıl ustalık? Hayran olunası.

- Nasıl bir Nâzım Hikmet portresi bu defterlerle karşımıza çıkan?

Handan Durgut: Ümitvâr, mücadeleci, kararlı, yaratıcı, çalışkan, özenli, saygılı... Her şeyin farkında, sırf adı Nâzım Hikmet olduğu için orada biliyor, ama gene de şaşırıyor, inanamıyor başına gelenlere ve gene de inancını yitirmeden şiir de yazıyor, istida da.

- Cemal Süreya, "Şairin hayatı şiire dahil"

dizesini sanki bu defterleri görüp yazmış... Nâzım'ın yaşamının da şiirine dâhil olduğu apaçık çıkıyor ortaya bu defterlerle değil mi?

Handan Durgut: Evet, Haydar Ergülen de "Mahpushane defterleri de şiire dahil!" başlığını atmıştı.

- Bu defterler bir rota da sunuyor aslında bize, yanılıyor muyum? Nâzım İstanbul, Ankara, Çankırı ve Bursa hapis-hanelerinde kullanmış bu defterleri. Şehirlerden şehre, hapisten hapse değişen dünyanın da rotası bu aynı zamanda. Bu bağlamda nasıl yansımış Nâzım'ın ruhu bu sayfalara?

Handan Durgut: 1937-1942 yılları arasında tutulmuş defterler. İspanya İç Savaşı, II. Dünya Savaşı... Radyodan, gazetelerden fırsat bulabildikçe takip ediyor. Eş, dost, ahbablardan görüşmelerde bilgi alıyor. Yokluk, yoksunluklar, açlık, parasızlık bir yandan. Piraye ziyaretine gelemiyor para denkleştiremediğinden. Nâzım'ın aklında Sinop'taki Donanma Davası sanıklarının ne yiyip içeceği de var, Kemal Tahir'in kundurasızlığı da. Dokuma tezgâhları, tercüme, broşürler hep bu sıkıntıların dayattığı çözümler. Dertlenmiyor, yazıklanmıyor. Hep bir ümit, neş'e hatta, güzel günler görüleceğine dair inanç. "Esir düşmekte değil, teslim olmamakta bütün mesele..."

Tülay
Güngen

Titizlikle seçilmiş yapıtlar sunuyoruz

TÜLAY GÜNGEN (Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Genel Müdürü): Biz her zaman Türkiye'den ve dünyadan titizlikle seçilmiş yapıtları, okurlarına titizlikle sunmak için çalışan bir yayıneviyiz. Bu çalışmanın içinde bütün eserlerini yayınladığımız yazarlarımızın terekesini detaylı bir şekilde incelemek de var. Bunları inceleyerek, üzerinde ayrıntılı çalışmalar yaparak, yeni kitaplar hazırlamaya çalışıyoruz. Nâzım Hikmet de bunlardan biri. Bugün **Yapı Kredi Yayınları**'na bakmadan, bu **kitaplardan** yararlanmadan, sadece Türk edebiyatına değil, dünya edebiyatına, **sanatına** ve felsefesine ilişkin bir araştırma yapmak mümkün değildir.

Böylesi keşifler çok büyük fırsat

Bu defterleri şairlerin, yazarların yayınlamadıkları ancak geride kalanlara büyük bir miras niteliği taşıyor. Edebiyatımıza nasıl bir katkı sunduğunu düşünüyorsunuz?

Handan Durgut: Bilmek, anlamak, öğrenmek, tanımak için fırsat böylesi keşifler. Kime ait olursa olsun aynen, neyse o haliyle değerlendirilmesi ve paylaşılması gerekir.

Bu türden çalışmalar görececek miyiz daha?

Handan Durgut: Piraye Koleksiyonu için evet, arkası var diyebiliriz ve Nâzım Hikmet ya da başkaları için benzer çalışmalar yapıp okuyucuya ulaşırsa keşke...